

1. Bereishit 12 – God instructs Avraham to leave his birthplace, and to travel to an unknown land

וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ וּמְוֹלָדֶיךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֶרְאֶךָ

God said to Avram, "Go forth from your land, from your birthplace, and from your father's house, to the land that I will show you."

2. Kli Yakar – Who is the real you?

מה היה המקרא חסר אם היה אומר "לך לך אל הארץ אשר אראך?" ולמה הזכיר פרטים אלו: "מארצך" "וממולדתך" "ומבית אביך"? גם מלת "לך" צריך ביאור... ונ"ל שהעתיקו הקב"ה מענין לענין כדרך שמחנכין התינוק, כי אולי יהיה קשה עליו לקבל הכל בבת אחת. ע"כ עשה לו ג' חלוקות והעתיקו אל ענין רביעי.

כי מתחלה בקש ממנו לעזוב ארצו, וזה שאלה קטנה, יען כי אין לאדם תועלת מארצו יותר מארצות אחרות, כי אם השם והכבוד המדומה שעושין לו במקום שמכירין אותו, וזולת זה אין לו שם עזר וסעד מכל אנשי ארצו הרחוקים ובנקל יתפתה לעזבם. ואח"כ כאשר הסיח מלבו כל ארצו, אמר פן יהיה נפשו קשורה באנשי תולדתו, שיש לו קצת עזר וסעד מהם, כדרך המשפחות שהאחד נכנס בעובי הקורה בעד שאר בשרו, ולא יתנו לזרים מקום למשול בהם. וזה תועלת קצת יותר מהראשון. ואחר שנתפתה גם לזה חשש פן תדבק נפשו בבית אביו, שיש לו שם תועלת נוסף על כל אלו, והוא תועלת ממון, כי בית והון נחלת אבות.

נוסף על שלשה מיני קורבה אלו יש קורבה רביעית, כי אדם קרוב אצל עצמו יותר מכל שלשה מיני קרובים אלו. ע"כ נאמר "לך לך" לעצמותך... ולמעלה פ' בראשית (ג' כ"ג) פרשתי שקאי על הר המוריה, כי אדם ממקום כפרתו נברא, ומקורו מן הר המוריה, כי משם לוקח עפרו... אם כן שם עצמות הגוף... וא"כ אדם קרוב אצל עצמותו ביותר מן כל מיני קרובים שהזכיר ע"כ נאמר לך לך...

3. Malbim – Whi is it in reverse order?

השאלות: הסדר הראוי היה נכון לומר: "מבית אביך ממולדתך ומארצך"? ולמה לא גילה לו אן ילך? [וי"ל] ויאמר ה' אל אברם "לך לך מארצך" וכו' - אמר לו שתכלית היציאה הוא שיפרד מדעותיהם וממעלליהם הנשחתות, כי האדם יקנה תכונות ומדות: א] מן הארץ, מאוריה ומזגה ומערכת מזלה, ב] מן העיר ששוכן בה ומקום מולדתו, שלומד וממנהגיהם ומדותיהם, ג] מבית אביו, וצוה ה' שעם היציאה הגופניית תהיה גם יציאה מחשביית, שיפרד מטבע ארצו שהיה מזגה רע וממדות אנשי מולדתו, וגם מאהבת בית אביו. ולכן תפס הסדר מארצו תחלה, שקל יותר שישכח האדם את ארצו משישכח את מולדתו, ומולדתו קל לשכח מבית אביו. וע"כ אמר "לך לך", שילך אל עצמו, נפרד בטבעו מכל אלה.

ואמר "אל הארץ אשר אראך", שזה היה מן הנסיון. שיקל לאדם לעזוב ארצו ומולדתו אם יודע מחוז חפצו לאן ילך. וכבר היה בדעתם ללכת אל ארץ כנען, ואם היה מגלה לו תיכף [שהוא הולך שמה] אין זה נסיון. וגם שאז יוכל להיות שהיה אביו הולך עמו, שכבר יצא ע"ז זה מאור כשדים. ורצון ה' היה שילך לבדו, לכן אמר "אשר אראך". וגם כי לא יזכה האדם אל הקדושה עד יטהר תחלה מן הטומאה, ע"כ לא גילה לו איכות מעלת הארץ וקדושתה עד נפרד מטומאת ארצו ומולדתו.

4. Bereishit 11:31 – Who initiated the journey from Ur Kasdim to Canaan?

וַיִּקַּח תָּרַח אֶת אַבְרָם בְּנוֹ... וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כַּשְׁדִּים לָלֶכֶת אֶרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ עַד חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם

5. Rashi – Surely God’s instruction was superfluous – Avram had already left Ur Kasdim!

וְהָלָא כְּבָר יָצָא מִשָּׁם עִם אָבִיו וּבָא עַד חָרָן? אֵלָּא כִּדְ אָמַר לוֹ: הִתְרַחֵק עוֹד מִשָּׁם וְיָצֵא מִבֵּית אָבִיךָ.

Surely he had already departed from there together with his father and had reached as far as Haran (Genesis 11:31)? It would therefore appear that God said to him: “go even further away [from those places] — leave your father’s house as well.”

6. Ramban (& Ibn Ezra) – making sense of God’s “new” instruction to Avram

...רבי אברהם פירש וכבר אמר השם אל אברם לך מארצך, כי הדבור הזה היה בעודנו באור כשדים ושם צוהו לעזוב ארצו ומולדתו ובית אביו אשר שם. ואיננו נכון, כי אם היה כן היה אברם עיקר הנסיעה מבית אביו במצות האלהים, ותרם אביו ברצון נפשו הלך עמו, והכתוב אמר (י"א, ל"א) "ויקח תרח את אברם בנו" יורה כי אברם אחרי אביו ובעצתו יצא מאור כשדים ללכת ארצה כנען? ... ועוד יקשה ... כי אברהם בצוותו את אליעזר לקחת אשה לבנו אמר לו "כי אל ארצי ואל מולדתי תלך" (כ"ד, ד) והוא הלך אל ארם נהרים אל עיר נחור (שם כ"ד, י). אם כן היא ארצו ומולדתו? ... אבל העיקר כבר ידעת אותו ממה שכתבנו בסדר שלפני זה (י"א, כ"ח) כי חרן היא ארצו, ושם מולדתו, והיא ארץ אבותיו מעולם, ושם נצטוה לעזוב אותם ... ומה שאמר ויצאו ללכת ארצה כנען לא להתישב בה, כי עדיין לא ידע כי על הארץ ההיא נצטוה, אלא שאחז צדיק דרכו דרך ארץ כנען, כי כן היה בדעתו ובדעת אביו גם מתחלה בצאתם מאור כשדים ... ויתכן לומר כי אברהם מבראשונה ידע כי ארץ כנען היא נחלת ה' ובה יתן ה' חלקו והאמין כי "אל הארץ אשר אראך" ירמוז לו על ארץ כנען, או על כולה, או על אחת מכל הארצות האל...

7. Bechor Shor – finish the job completely!

מארצך וממולדתך. אע"פ שלא היה שם שכבר בא לחרן אמר לו סלק עצמך לגמרי משם שלא יהא עוד דעתך לחזור, ומבית אביך שעתה אתה שם, ואל יחוס עיניך על ירושתך, ולא על שאתה נכרי שם, שלא יכירוך שם בני אדם, כי אני אברכך ואתן לך הרבה מאד מירוששתך.

8. Shem MiShmuel – the spiritual message of “Lech Lecha”

לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. וברש"י "והלא כבר יצא משם עם אביו ובא עד לחרן? אלא כך אמר לו התרחק עוד משם וצא מבית אביך." והנה זה אומר דרשני, כי לפי פשוטו לא תירך עדיין קושייתו, מאחר שכבר יצא משם למה לו להזכיר מארצך? ומה היה המקרא חסר אם אמר מבית אביך לבד?

ונראה, דהנה בטעם בריאת הארץ בצורה כדורית והשמים מקיפים אותה מכל צד והיא כנקודה בתוך העיגול תלויה על בלימה, כתב אור החיים (פ' בראשית) כי תשוקת הארץ החומרית להתקרב אל השמים שהם רוחניים יותר, ובאשר התשוקה שוה מכל צד ע"כ נשארה באמצע תלוי על בלימה, עיי"ש דבריו כי נעמו. ולדבריו יש לפרש מאמר חכמו"ל (ב"ר פ"ה) "למה נקרא שמה 'ארץ'? שרצתה לעשות רצון קונה", כי ידוע ששם של דבר הוא מהותו, ויצדק לפי דברי אור החיים שכל עצמה של הוית הארץ היא התשוקה שהיא משתוקקת ורצה לקראת השמים באשר המה רוחניים, ע"כ נקרא שמה ארץ ע"ש המרוץ. ויהיה פירוש מלת "שרצתה" מלשון "מרוץ" ולא מלשון "רצון", ובאשר טבעה השתוקקות לדבק ברוחניות, ע"כ היא משתוקקת לעשות רצון קונה...

וראיתי עוד לגדולי המפרשים שפירשו בטעם תליית הארץ על בלימה כי ידוע שדבר רוחני אינו סובל דבר גשמי, וע"כ השמים שהם רוחניים לעומת הארץ, באשר אינם יכולים לסבול גשמיותה ועכירתה של הארץ, הם מרחיקים ודוחים מהם את הארץ. ובאשר היא נדחית מכל צד, למשל השמים שבמזרח דוחים אותה למערב,

ושבמערב דוחים אותה למזרח, וכן הוא בכל צד, ע"כ נשארת לעולם באמצע תלויה על בלימה. ולכאורה שני הטעמים הם הפכים? שלטעם הראשון היא נמשכת אל השמים מכל צד, ולטעם השני היא נדחית מן השמים מכל צד?

ויש לפרש באופן שיהיו כל דברי החכמים קיימין ואלו ואלו דברי אלקים חיים. כי ידוע בטבע האדם כשמשתוקק לדבר ומונעין אותו ממנו, תגדל התשוקה עוד יותר... כן יש לומר במהות הארץ שמשתוקקת להתקרב להשמים, וכאשר השמים דוחים אותה תגדל התשוקה ביותר. ושני הפירושים לדבר אחד נתכוונו.

ויש לומר עוד בענין זה דהנה הצורך בדחיה כדי שתגדל התשוקה, הוא באשר התשוקה העצמית איננה כ"כ בחיות והתלהבות, אבל כאשר היא בחיות והתלהבות... איננה נצרכת לדחיה כמובן. ובזה יש להעמיד שני הפירושים בהתחלפות המקומות, דכלל הארץ באשר היא חמרית ביותר היא נצרכת לדחיה וגם החמריות שבה באמת גורמת לדחיה. אבל ארץ ישראל שיש בה קדושה עליונה ואיננה כ"כ חמרית... ויש לומר עוד שארץ ישראל נקראת ארץ החיים ששופעים בה תמיד חיים חדשים... יש לה השתוקקות עצמית בחיות והתלהבות יתירה ואיננה נצרכת לדחיה כנ"ל. ועם זה, באשר איננה כ"כ חמרית ויש בה קדושה ודבוקה בשרשה אין השמים דוחים אותה... והיא נקראת אחות לנו קטנה שמתאחה בעליונים, ובה יצדקו דברי אור החיים לבדם, אבל חוץ לארץ לגסות ועכירת החומר והיא רחוקה מן הקדושה העליונה ואין התשוקה כ"כ זולת ע"י דחית השמים, בה יצדקו דברי שאר המפרשים בצירוף דברי אור החיים כנ"ל.

והנה כ"ק אבי אדמו"ר [ה"אבני נזר] זצלה"ה פירש דברי הש"ס (סוטה י"א א) "וַיֹּאמֶר לוֹ לָךְ נָא רָאָה אֶת שְׁלֹם אֶחִידָן וְאֶת שְׁלֹם הַצֶּאֱן וְהַשְּׁבִינִי דְבָר] וַיִּשְׁלַחְהוּ מַעֲמֵק חֲבֵרוֹן [וַיָּבֵא שְׁכֶמָה]: בעצה עמוקה של אותו צדיק הקבור בחברון [דכתיב (בראשית ט"ו, י"ג) ידוע תדע כי גר יהיה זרעך], היינו שאברהם אבינו ע"ה, שנולד ונתגדל בביתו של תרח מקום טנופת ע"ז, כשהרגיש דבר-מה של קדושה, נתגדלה אצלו התשוקה ביותר כי יתרון האור מן החושך, וכל דבר של קדושה היה תדש אצלו וחיבב עליו עד למאד. אבל היה מתירא שזרעו אחריו ברבות הימים באשר יולדו ויגדלו על ברכי הקדושה, לא יהיה הדבר חדש אצלם ולא יהיה חביב בעיניהם כ"כ, ולאט לאט יתקרר הדבר, עד אשר ח"ו יבואו לידי עבירות. ע"כ היתה עצתו שישתעבדו בגלות למען יתחדש אצלם הדבר ותגדל התשוקה...

אך כל אלה באם נתקרר הדבר אצל האדם, וחסרה לו חיות בעבודת הש"י. אבל אשרי האיש שאיננו צריך שתתעורר אצלו התשוקה ע"י המניעות והדחיות, אלא שבכל יום ויום מוסיף והולך בעבודתו עבודת הש"י בתורה ובתפלה, עד שבאמת בכל יום ויום משיג חדשות, וחיביבה היא בעיניו עבודתו כל שעה ושעה כשעה ראשונה... ובזה יש לפרש מאמר הש"י ל שאברהם אבינו ע"ה "לך לך מארצך" וגו'. היינו דהנה התחלת עבודתו של שאברהם אבינו ע"ה כשהיה בבית אביו, שהיתה התעוררות עבודתו מפאת המניעות והרדיפות, זוהי בחינת ארץ שגודל התשוקה בא מחמת שהשמים דוחים אותה כנ"ל, וזוהי בחינת חוץ לארץ כנ"ל. וזהו פ"י "מארצך": מרצון שלך שנצטווה שילך הלאה מבחינה זו, כי מעתה כשעלה בדרגין עליונים דרך זו אינה מספיקה לפי ערכו ויעזוב דרכו ליקח התעוררות, שזה פ"י מארצך וממולדתך ומבית אביך, רק ילך אל הארץ אשר אראך היא ארץ ישראל שנקראת ארץ החיים כנ"ל ששופעת בה תמיד חיות חדשה כנ"ל, שארץ ישראל אינה צריכה להתעוררות התשוקה מפאת דחיית השמים רק כדברי אור החיים כנ"ל. ולפי זה יש לפרש "אשר אראך" הוא עתיד הוה, היינו שאראה לך תמיד השגות גדולות חדשים לבקרים שבוה תתגדל התשוקה מעצמה יום יום. וזהו שפ"י רש"י "התרחק עוד משם וצא מבית אביך", שבגשמיות היא יציאה מבית אביו לבד, אבל ברוחניות יציאה זו היא מארצך וממולדתך ומבית אביך כנ"ל.

ויש לומר שכעין שתי הבחינות האלה, שהשתוקקות תתעורר מצד כח הדוחה או תשוקה עצמית, ישנן גם בכל אדם בצד מה ביום ש"ק: שבת דליליא ושבת דיממא, זכור ושמור. כי שבת דליליא היא הכנסת שבת שיקח אדם התעוררות מפאת ימי המעשה הקודמים שהיו בבחינת דוחה, ובבוא שבת קודש שואב אדם רוח חיים חדשים בקרבו בתשוקה יתירה, כאדם המשיג תשוקתו אחרי שהיו מונעין אותה ממנו שהתשוקה תגדל ביותר. וזוהי מדת שמור. אבל שבת דיממא היא עוד יותר נעלה שהתשוקה מתעלה והולכת מאליה...